

գրսից, արմաւենիկի եռատերեւ է, միջինը սուր եւ կարմիր գնդակներով տերեւների հպման տեղերում:

Բայց աւելի ուշադրութեան արժանին արտաքին լուսանցքի (8ը.) երկու մարդ-կային ֆիգուրներն են (սրսիկեր 1). մէկը ներքեւի, միւսը վերեւի գերանի վերայ կանգնած: Դոցանից ներքեւինը, 11սմ. մեծութեամբ, հագած է երկար պարեգօտ, մէջքում գօտեւորած, թէև չի երևում այն հագուստի ծաւքի տակ ծածկուած լինելով: Հագուստի բուն գոյնը դորշ դեղին է, բայց զարդարուած երկու՝ կարմիր, վերան սեւագիծ զարդերով ծածկուած՝ ժապաւէնով, որ գօտկատեղից մինչև քղանցքի ծայրն է հասնում, իբրև հագուստի անմիջական մաս եւ ոչ ազատ, եզերուած սև գծերով: Հագուստի ծաւքերը յետևի կողմից ձևակերպուած են շնորհալի կերպով, սև ու գորշ գծիկներով: Գօտկից բարձր նոյնպէս երեւում են կարմիր ժապաւէնաձև զարդերը, որ ուսի վերայից աջից ձախ կտրուած է կուրծքը եւ ապա կողքից իջնում մինչև գօտին, որ հագուստի բացուածքի եւ կոճկուելու ուղղութիւնն է ցոյց տալիս: Նոյն ժապաւէնաձև զարդը տեսնում ենք եւ թեւերի վերայ, որ իշխանական ծագման նշանն էր հին ժամանակում, յետագայում դառնալով ընդհանուր զարդ: Ուսերի վերայից նոյնպէս երեւում է այդ կարմիր կտորը, բայց առանց գծազարդերի, եզերուած միայն սև գծով: Կուրծքը եւ թեւերի վերին մասը բուն հագուստի կտորից է, բայց տեսչեզործուած բուսական զարդերով: Գլխին դրել է բարձր սև երկձևի գլխարկ. ճակատը, ինչպէս բաժանուած մասերը ներսից, զարդարուն. գլխարկի յետևի մասի (ճիւղի) գլխին մի ցցուն զարդով: Գլխարկի, ինչպէս եւ հագուստի ընդհանուր ձևակերպութիւնը նման Զաքարէ եւ Իւանէ սպասաւարների պատկերաքանդակին՝ Հառիճոյ վանքի արեւելեան պատին (տ. մեր Խաղբակեանք կամ Պոռչեանք աշխատութեան շապիկը):

Դէմքն առանց մտքերի, բոլորակ, քիթը, աչքերն ու յոնքերը գեղեցիկ ձևակերպուած: Ճակատի վերայ գլխարկի տակից երևում են գանգուրների երկու փունջ, իսկ կուրծքի վերայ իջնում են երկու սև ժապաւէններ, որոնցմով կապուած են յե-

տեւից, կարծում ենք, մազերը. այս երեւոյթը նկատելի է եւ լուսանցքի միւս ֆիգուրների նկատմամբ, որոնց մասին խօսք կ'լինի. մանաւանդ, որ մազերը շագանակագոյն են, իսկ երկու ժապաւէնները սև: Թեւերը վերջանում են նեղ եւ կարմիր բազալանով, որ նոյնն է, ինչ որ միւս մասերում տեսանք: Զախ ձեռքում բռնած է զարդարուն եւ ծոպաւոր սրբիչ մը կամ թաշկինակ. այս միւս նոյնը նկատելի է նաև վերևի պատկերի մէջ, նաև կլիկեան շրջանի արքայական պատկերներում: Աջ ձեռքով բռնած ուսին է դրել մի կեռագլուսի փայտ, կեռից մի ձուկ կախուած. փայտը կարմիր է, ուրեմն, ներկուած: Վերեւը գրուած է փոքր երկաթագրով. «Շերենիկ քանի գաս ձուկն բեր»:

Կոշիկները երկու գլխաւոր գոյն ունին, կարմիրն ու դեղնաւունը. ճիւղի առաջին մասը կարմիր է, իսկ յետեւին դեղնաւուն, սև գծով ստուերած. ճիւղերի վերևի մասում կապերն էին, որոնց սև ծոպերը կախուած են ճիւղերի յետևի կողմից: Ոտքերի մասը դեղնաւուն է, իսկ կրունկը մինչև ուղքները կարմիր, դարձեալ սև գծերով իրարից բաժանուած: Կոշիկները կրունկ չունին, որի նմանը գործածական է մինչև այժմ էլ Վրաստանում: Անդրվարտիկը, բնականաբար, չի երևում, անցրած էր ճիւղին մէջ:

Պարանոցի տակ երևում է սպիտակ շապիկը, պարանոցի եւ կուրծքի բացուածքները եզերուած սև գծերով:

Վերևի պատկերի, տաս սանտիմետր մեծութեամբ, հանդերձանքը փոքր ինչ տարբեր է նախընթացից. գլխարկն այստեղ պարսկական, բարձր արաղչինի ձև ունի. ներքինի մասում դէպի դուրս ծալուած, բայց ոչ բոլորաձև եւ հաւասար, այլ կողքերն աւելի բարձր, համեմատաբար. միջին մասը վեր է բարձրանում գմբեթաձև, բայց բոլորակ վերջաւորութեամբ, գագաթին թեթեւ զարդ կամ փունջ կրելով: Վեր բարձրացող մասը երկու կտորից է կտրուած, կանաչ վերան սև բծերով եւ գորշ կարմրաւուն, որոշուած միմեանցից մի սև երիզով. ներքևի ծալուած մասն էլ կանաչ է, սևով եզերուած: Սրա մազերը սև են, դարձեալ յետևի կողմից սև ժապաւէնով կապուած, որի ծայրերն ուսերի վերայից իջնում են